

Vinařství v Pavlově

Po válkách armáda
vodařství - tak to
kvalitativně / 14 kg uchovej
všechny děti obdržely papír
máločetně. Šlo o to, a
„Narodit se kúska Pavl.“

s pomocí
kš, rok,
šelmi a
vrouč
měl, lids
vrouč
„Vij, vrděvé m pohán
a čisté před svojí šelmi! Be
stovka! „Bída korděme,
a licho maličejek. Tomu
kamen kámový připraven by
vračen byl do hlubokosti mo
měl uvědomte si, že jednou
mé plodky, ne budeme do
aké děti, že jsou ten Váš

Vinařství v Pavlově

*Miluji Pavlov –
vinařskou dědinu pod Pálavou –
s bílými sklepy na lokti řeky Dyje
a starým hřbitovem,
kde víno života je stočeno ...*

Jan Skácel

V historii pěstování révy vinné v Pavlově se setkáváme s údobími, kdy vinařství vzkvétalo, a naopak byly doby, kdy vinařství bylo opomíjeno a vinice byly opuštěny. Stávalo se tak v dobách válek, v dobách nepokojů, a když řádily nakažlivé choroby. Znalost pěstění vinné révy byla ve zdejší oblasti v době povelkomoravské už zcela běžnou.

Viničné organizace zaváděné v první polovině 13. století se řídily zásadami, které byly později převzaty do horenských řádů. Představitelem této organizace byl horný neboli perkmistr s přísežnými čili horníky.

Horenské organizace napomáhaly k jednotnému pěstování vinné révy. Sazenice vinné révy, nebo jen řízky z vybraných prutů se dávaly do jam neboli křeftů, které tvořily příční řady ve vinicích. Vinných keřů bývalo na ploše 1 měřice až 2000, neboť sazenice bývaly od sebe vzdáleny převážně jen půl metru. Oporou vinných keřů bývaly kůly, které se na jaře zatloukaly ke keřům, k nimž se pak letorosty ve vhodné době přivazovaly slámou. Kůly se na podzim po vinobraní zase vytahovaly a dávaly na hromadu.

Vrchnost měla zájem na tom, aby viničné hospodářství bylo na výši, neboť zisky z poddanských vinic byly značné. Odtud také souhlas vrchnosti ke stavbě lisoven a sklepů. Sklepy bývaly po celé délce zcela nebo částečně vyklenuté. V zájmu výrobní plynulosti se sklepy spojovaly s lisovnými v jeden stavební celek, vybavený ještě i zvláštním obydlím v jeho průčelí. Docházelo tak ke vzniku sklepních domků. Vznik po-

věstných pavlovských sklepů (převážně v dnešní České ulici) sahá až do druhé poloviny 16. století.

Proslulost pavlovského vína nám dosvědčuje PAVLOVSKÝ HORENSKÝ ŘÁD z roku 1589.

Horenské právo bylo na svou dobu podrobně vypracovaným zákoníkem o hospodaření a počínání ve vinohradech.

Velmi byla v horenském řádu zdůrazněna trestní činnost za přestupky. Největším proviněním ve vinohradě bylo trhání hroznů cizími osobami. Velmi tvrdě byla trestána škoda způsobená druhému ze msty, např. spálení sousedovy révy před vinohradem se trestalo upálením. Tento trest byl sice stanoven, ale není doložen jediný výkon trestu smrti tímto způsobem. Také počátek vinobraní byl přísně stanoven. Když hrozny dozrály a blížilo se vinobraní, byly hory (vinohrady) zaraženy. To znamenalo, že do vinic nesměl až do zahájení vinobraní vstoupit ani vlastník.

R. Gajdoš, Sklepy pod Děvičkami (Pavlov)
tempera 70x145 cm, 1956

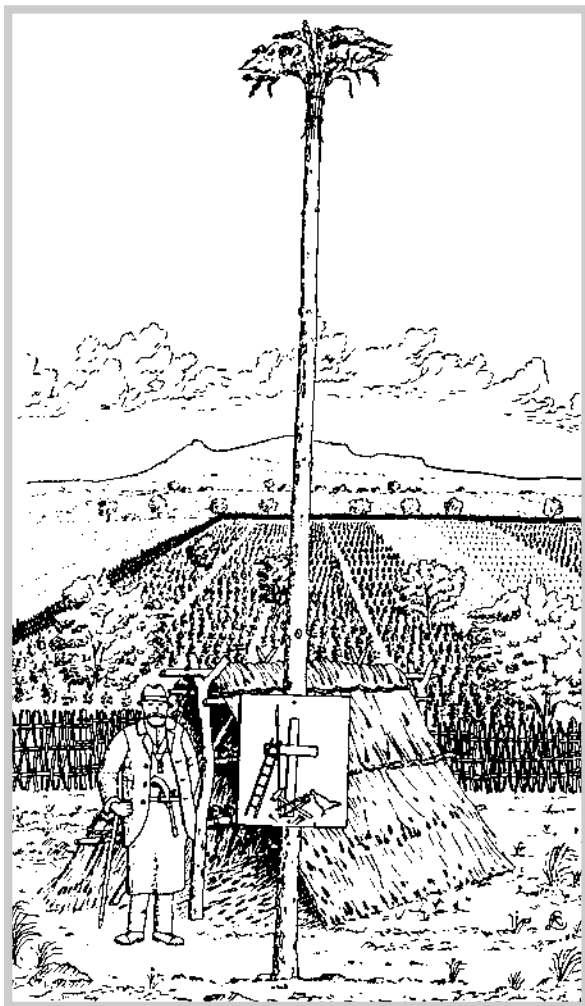
Vznik proslulých pavlovských sklepů sahá až do druhé poloviny 16. století.

R. Gajdoš, Sklepní ulice v Pavlově
tempera 90x175 cm, 1959

Po zaražení hor byla na jejich pokraji vztyčena vysoká tyč se slaměným víchem, což znamenalo zákaz vstupu do vinic. Vládu nad zaraženými horami převzali hotaři

Vinařství v Pavlově

Zaražení hory

až do otevření hor, do vinobraní. Ustanovení bylo přísně dodržováno pod vysokými tresty. Obřad zaražení hor byl zachován ještě před několika desítkami let.

Vinice byla pro hospodáře zdrojem značných užiteků. Cena původní velké vinice o rozměru 5–13 měřic byla koncem 14. století větší než cena selského lánu. Vínem se platily vrchnostenské dávky, vinice byly zdrojem obživy venkovské chudiny, podruha i výměnkáře. Dle urbáře z roku 1560 měl tehdy Pavlov 64 poddaných, a to 10 sedláků a 54 vinařů povinných robotou. V průběhu několika let bylo do Pavlova přivedeno 16 nových usedlíků, takže roku 1574 se téměř zdvojnásobila činže z vinohradů, která z 84 krejcarů a 1 feniku vzrostla na 147 zlatých 12 krejcarů. Vysoká vinohradní činže nasvědčuje, že Pavlov byl tehdy největší vinařskou obcí na Mikulovsku. V roce 1579 činila suma vinného desátku odevzdaného ve formě moštu 28 3/4 a 1/16 vědra.

V roce 1589 bylo v Pavlově 42 chudých podsedníků opatřeno 1/2 achtelem vinohradu, 8 podsedníků dostalo po 1 achteli vinohradu s činží po 10 kr. Takto přidělené vinohrady byly povinny vinným desátkem ve výši 19 mázů moštu z jedné čtvrti.

Představu o sumární výši jednotlivých poddanských platů a dávek na konci 16. století poskytuje urbář z roku 1590:

na sv. Jiří	domovní činže	26 zl., 41 kr.
	za odúmrtí	9 zl., 20 kr.
	robotní peníze	50 zl.

O letnicích a na sv. Martina

na nešenkování panského vína		35 zl.
Na sv. Michala	domovní činže	52 zl., 27 kr., 5 punčů

Na sv. Martina	vinohradní činže	203 zl., 28 kr., 5 punčů
----------------	------------------	-----------------------------

O Vánocích činže z luk a zahrad 30 zl.

Na Hromnice	činže z řeky	6 zl., 37 kr., 1 punč
-------------	--------------	--------------------------

V r. 1611 byly v Pavlově postaveny nové domky pro chudé podsedníky a k nim vysazeny nové vinohrady, většinou po půl achtele, celkem jich bylo 50.

Podle urbáře z roku 1629 činila vinohradní činže 204 zl., 58 kr. a 2 punče. PERGRECHTNÍHO desátkového vína dostávala vrchnost 44 věder.

Dle lánového rejstříku bylo v r. 1672 v Pavlově 6 celoláníků, 1 půlláník, 20 čtvrtláníků, 8 podsedníků, 3 domkaři s poli a 31 domkařů bez polí. Překvapuje velký počet domků bez polí, ale právě jejich majitelé nebyli nijak chudí, neboť drželi drahně vinohradů. Tehdy bylo obdělaných vinohradů 379 čtvrtí 1 achtel o výměře 861 4/8 měřic. Vedle toho bylo u Pavlova 132 čtvrtí a půl achtele pustých vinohradů, celkem 295 5/8 měřice.

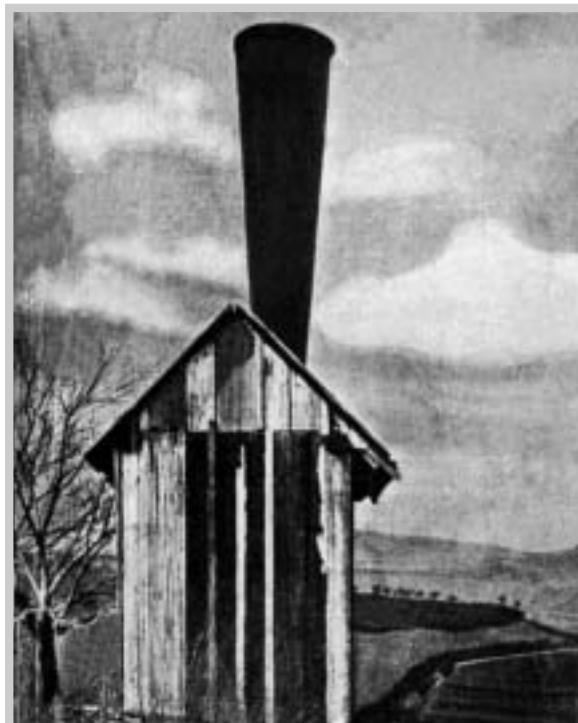
Záznamy z původní PAVLOVSKÉ KRONIKY:

Roku:

- 1693 Proslavilo se PAVLOVSKÉ červené víno.
- 1692 3. srpna udělil kníže Dietrichštejn pavlovským poddaným povolení k výsadbě vinohradů na pozemcích, které z doby švédské války dosud ležely ladem. Za každý vysazený achtel platili 17 a půl kr. a odevzdávali 9 mázů vína.
- 1714 V obci bylo toho roku 814 a 3/4 měřice vinohradů, což je znamením, že vinařství v obci nadále kvetlo.
- 1721 Přehnala se Pavlovem bouře s krupobitím,

Vinařství v Pavlově

- 1725 která trvala 3 hodiny. 3/4 všech vinogradů a celá úroda obilí z dolních polí byla zničena. Toho roku se platilo za máz vína 1–1 1/2 krejcaru.
- 1730 Urodilo se zvláště kyselé víno, které nebylo k pití.
- 1749 Činže z vinic činila 233 zl. 20 kr. Při soupisu poddanských pozemků bylo napočteno v katastru vinic 1.237 4/8 měřice.
- 1768 Úrodný rok na víno.
- 1771 Velmi úrodný rok.
- 1783 Byla bohatá úroda hroznů, obec zaznamenala celkem 12.507 věder vína.
- 1793 Obec čítala 182 domů, 940 obyvatel, 435 dobrých polí, 546 jiter vinogradů a 251 jiter pastvin.
- 1796 Urodilo se 7.351 hl vína.
- 1800 Neúrodný rok na víno, urodilo se pouze 733 hl vína.
- 1802 Úrodný rok na víno, urodilo se 5.621 hl.
- 1804 Opět neúrodný rok, urodilo se pouze 271 hl vína.
- 1805 Celkem slabá úroda vína, jen 388 hl zvláště kyselého vína.
- 1809 10. a 11. července obsadilo francouzské vojsko Pavlov. Odešlo 3. listopadu téhož roku. Tato válka stála obec pouze na odevzdávkách obilí, dobytka a vína 51.809 zlatých a 54 1/2 krejcarů. Mimo to bylo francouzskému vojsku odevzdáno 1.700 věder vína.
- 1812 Velmi úrodný rok na víno – úroda 13.236 6/8 věder. Za sud vína (1 sud = 10 věder) se platilo 20 zlatých. Cena do dubna 1813 se zvýšila na 120 zlatých.
- 1820 Roční výnos z pavlovských polí byl odhadnut na 4.251 zl. 42 1/2 kr., výnos z vinogradů na 9.067 zl. 32 2/4 kr., z luk na 1.275 zl. 54 kr., z pastvin na 425 zl., z lesů na 533 zl. 46 2/4 kr., celkem 15.554 zl. 53 1/4 kr.
- 1824-1825 Uskutečnilo se parcelování pozemků Pavlova, které bylo zaznamenáno do pozemkové knihy a do mapy Pavlova.
- 1829 Byla velmi krutá zima. Kvalita vína byla moc špatná.
- 1830 Začátkem května byly silné mrazy, zmrzly některé vinohrady. Úroda vína byla střední, kvalita dobrá.
- 1832 4. května byly silné mrazy, zmrzly některé vinohrady. 29. září byl silný mráz, zmrzlo několik vinogradů.
- 1834 Byla velmi mírná zima. Na Hromnice (2. února) byly mandloně v nejlepší rozkvětu. Koncem května odkvetla již vinná réva. Kvalita vína byla velmi dobrá, za vědro vína se platilo 8–10 zlatých.
- 1835 4. května mrzlo, zmrzly vinohrady.
- 1836 Vinohrady z velké části silně zmrzly, takže majitelům největších vinogradů se neurodilo ani 10 věder vína.
- 1837 Úroda vína byla střední, stejně jako jeho kvalita.
- 1842 Obecní pozemky, které dosud obhospodařovala obec, byly v tomto roce pronajaty, a to vinohrady na 12 let a pole na 6 let.
- 1846 Byla velmi dobrá úroda hroznů, avšak jen v Pavlově. V okolních obcích vinohrady z větší části zmrzly. Pavlovští si proto půjčili z Perné, Bavor, Horních a Dolních Věstonic sudovinu. Za půjčení 10 věder dávali 1 vědro moštu. I kvalitou bylo víno vynikající.
- 1848 Úroda na polích byla pěkná a vydatná. Rovněž i kvalita vína byla toho roku velmi dobrá.
- 1849 Byla zrušena robota. Byla zahájena stavba silnice PAVLOV–DOLNÍ VĚSTONICE. Za přímluvu na „vyšších místech“ obdržel vrchní

Poslední „bouřkové dělo“, které se nacházelo ve vinohradech u Milovic. Střelbou z tohoto děla se odháněla nejen bouře, ale i hrozící krupobíť.

Vinařství v Pavlově

- oficiál od obce Pavlov 10 věder vína.
- 1850 Ačkoliv hrozny dozrály až po 15. říjnu, dosáhly dobré kvality.
- 1857 Bylo předčasné jaro. 24. dubna měřila vinná réva již 10–15 cm.
- 1858 12. srpna byla bouře s krupobitím, která zničila polovinu vinohradů pod hradem.
- 1861 Byly silné jarní mrazy, takže zmrzla vinná réva.
- 1863 4. června byl silný mráz, zmrzly vinohrady. Úroda vína byla sice slabá, ale dobré kvality. Za jedno vědro vína se platilo 7 zlatých.

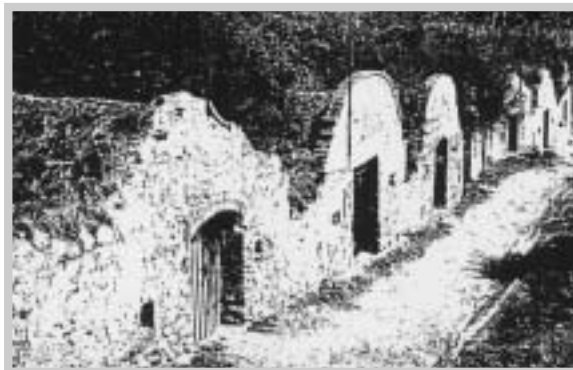

Starý vinný sklep v Pavlově

- 1864 Toho roku byla krutá zima, víno bylo velmi kyselé. Ředilo se vodou a přislažovalo se, neboť jinak nebylo k pití.
- 1865 1. května zmrzly v nížinách vinohrady. Urodilo se víno dobré kvality.
- 1866 23. a 24. května byly silné mrazy, zmrzly nejen vinohrady, ale i obilí. Víno se urodilo jen ve výše položených vinohradech.
- 1868 Vynikající rok na víno, úroda byla bohatá a kvalita velmi dobrá.
- 1869 Byl používán první vrátkový lis.
- 1871 Byla špatná úroda hroznů.
- 1875 Úrodný rok na víno a ovoce. O vinobraní již sněžilo, zima byla bohatá na sníh.
- 1876 V únoru silně sněžilo, 20. května byl silný mráz, zmrzly některé vinohrady. Ve vinohradech u Dyje byla zjištěna perenospora.
- 1878 Urodilo se hodně kvalitního vína. Pro nedostatek sudů byla značná část moštu ponechána v kádích.
- 1882 Byla velmi mírná zima. Již v lednu se plečkovaly vinohrady. Na Josefa (19. března) již
- 1887 Kvalita vína vynikající.
- 1888 V březnu byly mrazy, urodilo se kyselé víno.
- 1889 Dobrý rok na víno, hrozny zrály již koncem července.
- 1890 Byla špatná úroda hroznů, víno bylo kyselé. Ve vinohradech se začalo stříkat proti perenospoře.
- 1891 Urodilo se málo vína, ale dobré kvality. Cena za 1 vědro činila 10–13 zlatých.
- 1894 Byl velmi teplý leden, rovněž i v únoru bylo tak teplo, že se o masopustu tančilo venku. Před vinobraním způsobilo krupobití značnou škodu na vinohradech. Odhadní částka škody činila 35.000 zlatých.
- 1895 Ve vinohradech byl silný výskyt perenospor.
- 1896 Opět silný výskyt perenospor. Kvalita vína byla střední.
- 1898 Špatná úroda hroznů, kvalita vína byla dobrá.
- 1900 Opět špatná úroda hroznů. Výměra vinic klesla na pouhých 201 ha.
- 1901 Byl zjištěn révokaz.
- 1902 Bylo velmi kyselé víno. O žních byla taková zima, že se nosily rukavice a zimní oblečení.
- 1905 Karel Folk z domu čp. 58 vysadil první vinohrad, který byl štěpován na americké podložce.
- 1906 Na obecní náklady byla 5. srpna na pozemku, který se nacházel za kapličkou (za domem čp. 115), vysazena americká vinice pro podnože na štěpování révy vinné.
- 1907 Úrodný rok na víno, které bylo ale velmi kyselé.
- 1908 Byla zaznamenána vynikající úroda hroznů, také kvalita byla velmi dobrá.
- 1909 Silné mrazy poškodily nejen mladý lesní porost, ale zmrzly i vinohrady. Byla zaznamenána střední úroda kyselého vína.
- 1917 Kvalita vína byla dobrá.
- 1918 Byla velmi dobrá úroda hroznů, zvláště v Pavlově. Pavlovští si půjčili sudovinu hlavně z Perné a z Horních Věstonic. Za půjčení 10 věder dávali 1 vědro vína.
- 1919 Toho roku byla zavedena daň z vína, bylo také provedeno číslování všech sklepů.
- 1919 Ve vinohradech se objevila kadeřavka, ale i přesto se urodilo hodně a kvalitního vína. Cena za 1 litr 12 až 14 Kč.

Vinařství v Pavlově

- 1925 Následkem dlouhotrvajících letních dešťů se objevila ve vinohradech kadeřavka a perenospora. Toho roku byla velmi špatná úroda hroznů.
- 1933 Za 33.000 Kč byl postaven na obecním pozemku skleník (za domem čp. 107). Pěstovali tu podnože révy vinné.
- 1927 14. května silně mrzlo, na některých místech zmrzly vinohrady a ovocné stromy. Od 20. do 22. prosince byl zaznamenán silný mráz. (-20 až -22 °C).
Všeobecná roční zpráva o počasí:
slunečných dnů	147
deštivých	78
sněžilo	13
zatažených a mlhavých dnů bylo	127
- 1928 10., 11. a 12. května byly silné mrazy (noční), zmrzlo několik vinohradů. Úroda hroznů byla dobrá, ale jen střední kvality.
- 1929 Velmi krutá zima, v únoru bylo naměřeno -30 °C. Silné mrazy byly zaznamenány v lednu, únoru a březnu. Led na Dyji dosáhl síly 75–80 cm. Zmrzly téměř všechny vinohrady. Byl ale krásný podzim. Kvalita vína nebyla příliš dobrá, což se projevilo i v ceně: 1 litr = 2,80 až 3,00 Kč, u pozdního sběru byla cena vína vyšší – 5,00 až 6,00 Kč.
- 1930 Velmi mírná zima a téměř bez sněhu. Následovalo velmi suché léto. Úroda hroznů byla střední, ale kvalita vína byla vynikající. Cena za 1 litr činila 1,70 Kč až 2,00 Kč.
- 1931 Hrozný zrály již v srpnu, avšak dlouhodobé deště v září způsobily značnou hnilobu hroznů, takže kvalita vína nebyla dobrá. Cena za 1 litr činila 1,00 Kč až 1,20 Kč.
- 1932 Úroda a kvalita hroznů byla vynikající. Cena za 1 litr stoupla na 2,50 Kč, ve výjimečných případech dokonce na 5,00 Kč.
- 1933 Poměrně suchý rok. Úroda hroznů byla dobrá, ale kvalita vína byla jen střední. Tento rok byl zaznamenán značný prodej hroznů, cena u raných odrůd činila 2,60 Kč, u pozdních odrůd 2,00 Kč až 2,60 Kč. Cena červeného vína 1,70 Kč a 2,00 Kč, cena bílého vína 2,50 až 3,00 Kč. Vinohrady, které vlastnila obec, byly pronajaty na 25 let.
- 1934 I přesto, že se ve vinohradech objevilo oidium, byla úroda hroznů uspokojivá. Byla provedena rozsáhlá výsadba vinohradů, 240.000 kusů sazenic bylo štěpováno.
- 1935 Květen byl deštivý, avšak léto bylo opět velmi suché. Úroda a kvalita vína byla dobrá. Cena vína činila:
u bílého vína 3,00 Kč až 3,80 Kč
u červeného vína 2,00 Kč až 2,90 Kč.
- 1936 Byla velmi mírná zima. Rok byl bohatý na srážky. Ve vinohradech se objevila nejen perenospora, ale i oidium, takže tohoto roku se stříkalo 7–9krát. Přesto byla bohatá a kvalitní úroda hroznů.
Cena bílých hroznů: 1,70 až 2,00 Kč
Cena červených hroznů: 1,30 až 1,80 Kč, ve výjimečných případech až 2,00 Kč.
Cena bílého vína: 2,20 až 2,50 Kč, ve výjimečných případech 3,70 Kč až 4,00 Kč.
Cena červeného vína: 1,20 Kč až 1,80 Kč.
Celková úroda v obci činila 2.300 hl bílého a 600 hl červeného vína. Tak zvaného druháku bylo 726 hl.

Staré vinné sklepy za mateřskou školou (kresba z roku 1900)

Snímek po 90 letech (J. Maca, 1990)

- 1937 Cena bílého vína činila 1,60 Kč, červeného vína 1,20 Kč za 1 litr. U pozdního sběru se

Vinařství v Pavlově

- cena bílého vína zvýšila na 3,00 Kč až 3,50 Kč, ve výjimečných případech na 4,00 Kč za 1 litr.
- 1938 7. ledna bylo naměřeno -19 °C. Některé vinohrady zmrzly. 21. srpna nastaly dlouhotrvající deště, které způsobily rozvodnění Dyje. U hroznů se objevila hniloba, takže došlo k předčasnému zahájení vinobraní. Kvalita vína byla proto špatná. Přesto stoupla cena vína proti předcházejícímu roku trojnásobně. Cena bílého vína: 1 litr = 0,78 až 0,85 marek, cena červeného vína = 1 litr 0,60 až 0,65 marek (přechod na německou marku byl velmi výhodný – 1,20 Kč = 1,00 marka).
- 1939 Rok velmi bohatý na srážky. Ve vinohradech se stříkalo 5 až 7krát, na některých tratích dokonce i 9krát. Kvalita vína byla střední. Cena za 1 litr = 0,56 až 0,70 marek. V dubnu stoupla cena na 0,90 až 1,10 M.
- 1940 Byl mokřý rok. Zimní mrazy způsobily značné škody ve vinohradech (v lednu a únoru -18 až -20 °C). Ačkoliv se stříkalo ve vinohradech 6 až 7krát, byla úroda jen střední. Výnos z 1 ha = 20 hl. Vinobraní bylo zahájeno 15. října.
- 1941 Byla postavena a do provozu uvedena postřikovna. Ve vinohradech se stříkalo 6 až 7krát, výnosy byly dobré, z 1 ha 25 hl. Kvalita vína byla střední.

(J. Maca, 1940)

- 1942 Byl velmi studený začátek roku, 24. leden byl nejstudnější den, naměřilo se -24 °C. 6. dubna se přehnala Pavlovem první bouře, mnoho dalších následovalo pak během celého května. Velmi silné bouře byly 9., 10., 11.

a 12. června. Vichřice se přehnala Pavlovem 4. srpna. Pak následovalo suché počasí. I přes toto dlouhotrvající suché počasí byla dobrá úroda hroznů. Ve vinohradech se stříkalo 6krát, na některých místech se objevila perezospora, která pak ale následkem sucha zcela zmizela. Vinobraní bylo zahájeno 8. října, hektarový výnos = 21 hl vína.

- 1943 Velmi suchý rok. Protože bylo málo zimní vláh, začaly jarní práce velmi brzo. Jarní mrazy poškodily některé vinohrady. Vinobraní bylo zahájeno 8. října.

- 1944 Úrodný rok na obilí i hrozny.

Přehled hospodářské situace – duben 1945:

zastavěná plocha	11 ha
pole a louky	723 ha
vinohrady	99 ha
zahrady	3 ha
les	94 ha

(Údaje jsou bez Ditrichštejnského majetku.)

- 1945 12. července založil v Pavlově Rudolf Machů VINAŘSKÉ DRUŽSTVO. Předsedou byl zvolen **František Benda**, jednatelem a pokladníkem **Rudolf Machů**, sklepníky **Karel Lukáš** a **Antonín Michna**. Zdejší pobočka Vinařského družstva Mikulov převzala vinohrady neobsazených usedlostí. V rámci pracovní povinnosti byly tyto vinohrady ošetřovány Němci za dozoru **Jaroslava Jandáka** a **Stanislava Práta**. První české vinobraní proběhlo neutěšeně. Odhaduje se, že bylo odevzdáno celkem 18 až 20 vagonů hroznů. Poněvadž nastaly různé machinace s moštem a vínem několika jedinců, bylo všechno víno úředně zabaveno a odvezeno do Mikulova; tak bylo odvezeno 12 až 13 vagonů vína.

- 1946 Dne 14. dubna byl ustanoven vedoucím zdejší pobočky „Družstevních vinařských podniků“ **Benedikt Závada**, fotograf z Ostravy, který uvádí, že při převzetí nebyly předány žádné deníky, jako pokladní, sklepní, inventární apod.. Družstevní vinohrady byly v ubohém stavu. Mateřní vinice byla dána do náležitého pořádku.

Jaro bylo teplé, s řezem vinic se započalo 15. února. Úroda hroznů byla značná, téměř 90 vagonů, úroda rekordní množstvím i kvalitou. Cukernatost dosáhla až 25°. Cena hroznů: 1 kg = 1,00 až 14,00 Kčs, za druhy ušlechtilé se platilo 20,00 Kčs. V současných vinicích je

Vinařství v Pavlově

ponejvíce Vlašský ryzlink, Veltlínské zelené a Modrý portukal. I vzácné druhy se vyskytují – jako Ryzlink rýnský, Sauvignon, Burgundské bílé a modré.

První české vinobraní – 1946

1. řada zleva: František Padalík, Benedikt Závada
2. řada zleva: Ludmila Sácká, Jan Šilinek
3. řada zleva: Marie Blažejová, Stanislav Koneček

1947 Nadprůměrná úroda hroznů.

Vinařské závody: v únoru byl prokopán tunel 16 m dlouhý ze sklepa č. 1 do sklepa č. 2. V létě byl vykopán další tunel, takže došlo ke spojení sklepa č. 2 se sklepem č. 3. Sklepy mají kapacitu na 16 vagonů vína.

Zaměstnanci Stanislav Benáček a Edvin Schneider při odvozu hlíny ze sklepa č. 3 (B. Závada, 1947)

1948 Katastrofálně suchý rok, přesto velmi dobrá úroda hroznů.

1949 Družstevní vinařské podniky vykoupily tohoto roku 200 q hroznů stolních a 2.400 q hroznů vinných. Průměrná cukernatost 19°.

1950 Úroda hroznů byla nadprůměrná, kvalita však

horší pro příliš deštivé počasí. Průměrná cukernatost 19°. Celkem bylo vykoupeno asi 3.000 q hroznů. Postřik byl připravován v postřikové stanici, dle osvědčených metod z dřívějších let. Proti perenospoře a obalečům se používá modrá skalice, vápno a Sulikol, Solbar proti kadeřavce. Dne 1. 11. nastoupil na pobočce DVP v Pavlově **Miroslav Pěňčík**.

1951 Úroda hroznů byla podprůměrná. Ve zdejším vinařském družstvu bylo zpracováno 1.400 q hroznů. Tato menší sklizeň byla také způsobena nedostatečným obděláváním vinic a částečně nepříznivým počasím, zvláště na jaře a na podzim. Stříkalo se opět skalicí, Kuprikolem s přidáním Dinocidu proti živočišným škůdcům.

1952 Na jaře překvapil vinaře důkladný mrazík, který poškodil vinice z 10 %. Úroda hroznů byla opět podprůměrná. Vinařským družstvem bylo zpracováno 1.500 q hroznů. Průměrná cukernatost činila 17°, víno bylo doslazeno na 19°, je však dobré kvality.

1953 Tento rok byl pro vinaře nešťastným. Květnové mrazy zničily velkou část očekávané úrody, zvláště ranějších odrůd. Co nedodělaly mrazy, dokončilo špatné a nedbalé obdělávání vinic u mnohých pěstitelů. Plánovaný výkup byl splněn na 70 %. Vykoupeno bylo při 19° cukernatosti 1.500 q hroznů.

1954 Velmi úrodný rok pro vinaře, ale víno bylo nízké kvality. Průměrná cukernatost 14° až 17°. Povinná dodávka pro celou obec byla 1.560 q hroznů, plán byl splněn na 205 %. Průměrná sklizeň z 1 ha = 50 q. Pro vlastní lisování pěstitelů ponechány 3 vagony.

V Jihomoravských vinařských závodech v Pavlově bylo vylisováno 2.231 hl vína. Od 20. dubna je vedoucím zdejšího závodu **Josef Čech**.

1955 Tento rok hospodářům nepřál. Skoro celý rok byla teplota nízká, málo slunce, hodně deštů a mlhy. Úroda na vinicích byla proto špatná. Mnoho let nebyl tak nepříznivý rok nejen po stránce klimatické, ale i pokud jde o výskyt chorob a škůdců révy, zejména perenospor. Velké krupobití dokončilo škodu. Celková úroda byla proti minulému roku jen 50 %, cukernatost o 3 až 5° nižší. Mnoho hroznů bylo nahnilých. Vinařské závody vykoupily 2.200 q hroznů.

Vinařství v Pavlově

- 1956 Tuhé mrazy v lednu a únoru až 30 °C pod nulou velmi poškodily plodonosná oka na révě. Celkové roční počasí bylo špatné, ani ta malá úroda hroznů nedozrála. Bažanti, koptve a špačci natropili velké škody, v některých vinicích se nemuselo ani sbírat. Povinná dodávka hroznů byla o 80 % snížena. Vinařské závody vykoupily 150 q hroznů s průměrnou cukernatostí 15°.
- 1957 Celkem uspokojivý rok na množství hroznů, ale poměrně slabé kvality, cukernatost 14° až 15°. Deštivé počasí a chladna na jaře zpomalily růst a začátkem července nové deště zabránily vývinu hroznů, a třebaže vinobraní bylo hodně opožděné, cukernatost zůstala nízká. Vinařské závody vykoupily 5.100 q hroznů.
- 1958 Tento rok byl na úrodu skromnější roků předešlých, a to pro velké sucho. Sklidilo se 50 vagonů hroznů. 42 vagonů dodány do vinařských závodů, 8 vagonů bylo rozděleno družstevníkům. Cukernatost byla 12° a 16°.
- 1959 Pavlov obhospodařuje 68 ha vinic. Letos připravili hlubokou orbou 7 ha k výsadbě nových sazenic dobrých druhů révy. Pro špatné počasí byla úroda hroznů nevalná, průměrná cukernatost 16,3°.
- 1960 Naše vinařská obec hodně doplatila na špatnou úrodu vinic, nepříznivé počasí a špatné obdělávání půdy byly příčinou podprůměrné úrody – asi 11 q na 1 ha. Před vinobraním dokončili zkázu špačci, kteří v ohromných hejnech napadli vinice. Nepomohlo plášení ani střelba. Staré vinohrady byly vyklučeny a nové plochy vysázeny koupenými sazenicemi. Bylo vysázeno 7 ha na vysoké vedení. Celkový výkup hroznů z Pavlova byl 765 q, průměrná cukernatost 15°. Místo Josefa Čecha ustanoven vedoucím zdejších vinařských závodů **Karel Studenka** z Horních Věstonic.
- 1961 Zdejší vína jsou tak jakostní, že se hodí na zpracování šumivých vín – zejména Vlašský ryzlink. Letošní úroda hroznů byla slabá, sklídilo se jen 8 vagonů. 6 ha vinic se vyklučilo, takže plodných vinohradů bylo 50 ha. Do roku 1970 má jednotné zemědělské družstvo naplánováno zvýšit plochu vinohradů na 70 ha, všechno na vysoké vedení. Vedoucím zdejších vinařských závodů je **Josef Páleník**.
- 1962 Slabá úroda hroznů.
- 1963 Byla provedena výsadba nového vinohradu na ploše 6,8 ha. Ve vinařských závodech, kde je vedoucím **Antonín Konečný**, bylo zpracováno 20 vagonů hroznů, průměrná cukernatost 15°.
- 1964 Byla zvláště nadměrná úroda hroznů, bylo sklizeno 26,5 vagonů hroznů. Nových vinic bylo vysazeno 10 ha.
- 1965 Výměra půdy jednotného zemědělského družstva byla 733 ha, z toho 396 ha orné půdy, 60 ha vinic, 20 ha sadů a 257 ha luk. V období, kdy rostliny potřebují nejvíce slunce a tepla, bylo chladno a deštivo. Tím utrpěla nejvýnosnější plodina – vinná réva. Celková úroda byla 8 vagonů hroznů nevalné kvality, cukernatost hroznů 12° až 14°, v jednotlivých případech 17°.
- 1966 Se sklídilo 23 vagonů a 36 q hroznů. Průměrný výnos byl 60 q na 1 ha. Vinařským závodům se dodalo 768 q hroznů za 545.800 Kčs. V JZD se zpracovalo na víno 13 vagonů 16 q, které se po vykvašení prodalo. Začátkem vinobraní byla naměřena cukernatost 12°, pak se zvýšila na 18°. U Traminu stoupla cukernatost až na 20°. Založení 1 ha vinice a ošetřování až do plodnosti stojí 72.000 Kčs.
- 1967 Letošní sklizeň hroznů je největší za posledních 20 let. Vinařské závody vykoupily 63 vagonů hroznů. Z odrůd byly nejlepší Müller-Thurgau, Silvan a Neuburg.
- 1968 Na jaře bylo vysazeno celkem 7,40 ha nové vinice. Tento rok byl pro vinaře příznivý, celková sklizeň byla velmi dobrá. Z výměry 41 ha plodných vinic se sklídilo 3.566 q hroznů, což před stavuje výnos 87 q na 1 ha.
- 1969 Celkem bylo sklizeno 1.850 q hroznů, vinařským závodům bylo dodáno pouze 340 q. Zbytek byl zpracován na víno ve sklepě JZD. Vinárna U VENUŠE zahájila provoz.
- 1970 Kvalitu vína i přes nepříznivé klimatické podmínky lze označit za dobrou. Byla provedena výsadba nových vinic na ploše 20 ha. Sklidilo se celkem 2.333 q hroznů, což představuje výnos z 1 ha 52 q.
- 1971 Tento rok můžeme označit jako průměrný. Sklizeň hroznů byla v JZD při stejné výměře jako v r. 1970 vyšší o 400 q. Za posledních

Vinařství v Pavlově

5 let bylo na výsadbu a budování drátěnek vynaloženo 4,100.000 Kčs, což představuje roční průměr 820.000 Kčs.

1972 I přes nepříznivé počasí v průběhu vegetace bylo dosaženo u hroznů dobré průměrné ceny, za 1 kg 6,85 Kčs. Hektarový výnos činil toho

Vinohrad pod hradem – vinohrad ještě na kůly (1942)

Manuální práce ve vinohradech vykonávají převážně ženy. Členky Jednotného zemědělského družstva: zleva: Marie Hasalová, Marie Vašíčková, Marie Houžvová

roku 89 q. Průměrná cukernatost byla u odrůd Ib 15° a u hroznů skupiny Ia 17°. V průběhu roku byly hrozny v některých tratích napadeny oidie. Kvalita hroznů byla poměrně špatná, vína jsou prázdná.

1973 Vinobraní bylo zahájeno 29. září. Průměrná cukernatost u jakostní skupiny Ib byla 18°, a u skupiny Ia 21°.

1974 Objevil se velký výskyt oidia. Kvalita vína byla letos průměrná s vyšším obsahem kyseliny. Vinobraní bylo zahájeno 3. října. Cukernatost u skupiny Ia 18° až 20°, u skupiny Ib 14° až 15°.

1975 8. srpna v 15.00 hodin zasáhlo krupobití téměř celý pavlovský katastr. Největší škody byly zjištěny ve vinohradech, až 35 %. Byla provedena výsadba vinic na ploše 8,72 ha počtem 24.224 kusů sazenic. Spon VV (vysoké vedení) 330x120 cm, odrůda Burgundské bílé. U plodných vinic bylo provedeno 8 až 10 postřiků. Proti oidiu se ošetřovalo Sulikolem K, Karathanem FN 57, Topsinem M a sírou Sfinx, proti kadeřavosti a plstnatosti postřikem Sulkou. Proti perenosporě byl používán Kuprikol 50, proti obalečům Thiodan a Anthio. Výkup ve vinařských závodech byl zahájen 20. září. Průměrná cukernatost u skupiny Ib se pohybovala kolem 18 stupňů a u jakostní skupiny Ia kolem 20 stupňů.

1976 Tento rok byl dosti příznivý, co se týče vegetace révy ve vinicích. Lze hodnotit jako rok suchý až do poloviny října, kdy přišlo období několikadenních dešťů, které mělo za následek praskání bobulí a hnití, hlavně u Burgundského bílého. Kvalitu vín lze hodnotit vzhledem k nižší cukernatosti proti roku 1975 jako slabší. Průměrná cukernatost se pohybovala u skupiny Ia kolem 17°, u skupiny Ib 16°.

1977 Tento rok nebyl zpočátku dosti příznivý pro vegetaci révy ve vinicích, její růst ovlivnily ranní mrazíky. Největší zbrzdění bylo zaznamenáno u Ryzlinku vlašského. Násada hroznů byla v průměru dobrá. Průměrný hektarový výnos činil 109 q. Vinařské závody zahájily výkup 23. září dodávkou Müller-Thurgau od místního JZD o cukernatosti 14°. Ukončení kampaně bylo 30. října Ryzlinkem rýnským o cukernatosti 20°.

1978 Pro vinaře tento rok příliš příznivý nebyl.

Vinařství v Pavlově

Členky jednotného zemědělského družstva při stříhání vinohradu:

1. řada zleva: Anna Kršková, Annemarie Maňáková, Jarmila Čížková, Zdena Jankovičová, Božena Antošová
2. řada zleva: Marie Veselá, Marie Foltýnová, Gertruda Urbanová, Zuzana Bogarová, Anna Chludilová, Anna Maňáková, Blanka Kocourková, Anna Nováková

Zdejší oblast byla postižena jarními mrazy, poškození se pohybovalo kolem 20 %, zvláště v nižších oblastech. Počasí během vegetace rovněž nebylo příznivé, nedostatek slunečního svítu se projevil na cukernatosti při zahájení vinobraní dne 11. října. Rulandské bílé mělo pouze 14° sladkosti. Hrozny Ryzlinku vlašského byly málo vyvinuté, cukernatost se pohybovala kolem 11° až 12°.

Vína z uvedeného ročníku jsou značně kyselá, málo harmonická, krátká.

1979 Nástupem nového roku poklesla v noci na 1. ledna teplota o 24 stupňů. Tento náhlý pokles nezůstal bez následků. Poškodil révová očka ve vinicích. Vinobraní bylo zahájeno 28. září. Cukernatost byla poměrně dobrá – v průměru 18,3°. Koncem října bylo u Traminu a u Rulandského naměřeno 25 stupňů.

1980 Zima byla pro vinaře poměrně mírná a příznivá. Rašení probíhalo začátkem měsíce května. Vlivem zhoršeného počasí v červnu byl odkvět posunut až na začátek měsíce července. V září byla polovina dnů slunečných, avšak srážky byly minimální, což negativně ovlivnilo zrání hroznů. Vinobraní bylo zahájeno kolem 10. října a ukončeno až v listopadu. Cukernatost se pohybovala kolem 12°

Krátké občerstvení – opět členky JZD:

1. řada zleva (sedící): Marie Foltýnová, Jana Osterreicherová, Josefa Kudláčová, Božena Ďurišová, Ludmila Duhajská
2. řada zleva: Františka Zemánková, Ludmila Sácká, Helena Horáková

až 14°. Hrozny z listopadového sběru byly značně pomrzlé, zhnědlé, výlisnost se pohybovala kolem 50 %. Co se týče kvality vín, lze je označit jako slabší průměr. Vína vykazovala

Vinařství v Pavlově

- vysoký obsah kyselin.
Český svaz zahrádkářů pod vedením **Antonína Zatloukala** vykazuje velmi dobrou činnost. Největší akce, kterou připravili, byla I. výstava vín. Konala se ve dnech 26. až 27. dubna v kulturním domě. Bylo vystaveno téměř 400 vzorků.
- 1981 Rok byl sklizňově nejslabším ročníkem posledních let. Výkup hroznů byl zahájen 23. září. Vzhledem k nízkým výkupním cenám hroznů a cenovému zvýhodnění nákupu vína hodně drobných vinařů včetně jednotného zemědělského družstva a státních statků zpracovalo větší část hroznů doma.
Po úspěšné loňské premiéře pořádala organizace Českého svazu zahrádkářů v Pavlově II. výstavu pálavských vín. Výstava se konala 18. a 19. dubna v kulturním domě. Vystavovali celkem 454 vzorků kvalitních vín.
- 1982 I přes velmi nízké srážky lze tento rok hodnotit velmi kladně, neboť se urodilo opravdu všechno v hojném množství. Byla velmi dobrá úroda hroznů, hektarový výnos činil 9,43 tun.
- 1983 Letošní hospodářský rok byl poznamenán nebyvalými dopady sucha, které jej provázelo prakticky v průběhu celého vegetačního období. Vinobraní bylo zahájeno 15. září. Cukernatost od poloviny října se pohybovala od 20° až do 24°, počáteční cukernatost 15° až 16°. Kvalita vína je dobrá, aromatické odrůdy však nijak nevyzněly, jejich typičnost zastřena vyšším obsahem cukru a rychlým prokvasem došlo i k značnému úbytku kyselin.
2. a 3. dubna se konala již III. tradiční výstava vína, na které bylo vystaveno celkem 449 vzorků.
- 1984 Zima byla mimořádně suchá a poměrně teplá. V měsíci březnu byl dokončen řez vinné révy a provádělo se vázání tažňů. Jarní mrazíky se vyskytly pouze ojediněle a nezpůsobily téměř žádné škody. Násada hroznů se ukázala jako průměrná. Rané odrůdy začaly kvést kolem 20. června. Nepříznivé počasí oddálilo kvetení většiny odrůd na měsíc červenec. Pozdní odrůdy kvetly až kolem 15. července. Výkup hroznů byl zahájen 1. října. Kvalita hroznů byla podprůměrná, o nízké cukernatosti 12° až 17°. Kvalita vína byla průměrná, s vysokým obsahem kyselin, které se pohybovaly po
- druhém stáčení kolem 10 až 12 %.
Ve dnech 21.–22. dubna se uskutečnila opět „tradiční pálavská výstava vín“, na které bylo vystaveno 572 vzorků.
- 1985 Začátkem ledna došlo k silnému poškození révových oček a částečně i kmínků. Další mrazy v únoru dovršily poškození natolik, že celkové poškození se pohybovalo kolem 80–90 %. Nejvíce byly poškozeny vinice vysazené na nížinách a na rovinatých pozemcích, protože zde se teploty pohybovaly až ke 30 °C pod nulou. Ve vyšších polohách byly mrazy kolem -23 °C. Družstevníci byli nuceni vykloučít některé parcely. V Pavlově to bylo 7 ha. Vinice ve vyšších polohách rašily většinou z podoček a později ze spících oček. Tyto letorosty měly však výrazně nižší násadu hroznů. Byl zaznamenán silný výskyt perenospor. Jednotné zemědělské družstvo dosáhlo nejnižší sklizně hroznů za celé poválečné období. Průměrná cukernatost se pohybovala u skupiny Ib kolem 14° a u jakostní skupiny Ia kolem 16° až 18°. Kvašení moštu probíhalo dobře, mladá vína vykazovala kolem 9 až 10 % kyselin. Bylo přikročeno k odkyselení o 2 %.
- 1986 Vinobraní bylo započato 12. září a skončeno 13. listopadu. Úroda a kvalita hroznů byla dobrá. Hektarový výnos činil 54,6 q. Z odrůd byly nejlepší Portugal modrý, Vlašský ryzlink a Veltlínské zelené. Nejslabší sklizeň byla u Sauvignonu, hektarový průměr činil 23 q, u Burgundského bílého 28 q a u Traminu rovněž 28 q z 1 ha. Cukernatost byla nejlepší u Burgundského bílého – 24 až 25°.
- 1987 Průběh vegetace byl příznivý. Během roku nedošlo k většímu poškození vinic. Vinobraní bylo zahájeno 9. září. Cukernatost se v první polovině vinobraní pohybovala kolem 16°, v druhé polovině kolem 18°. Kvalita hroznů zpočátku byla dobrá, k závěru vinobraní se zhoršovala. Kvašení vín proběhlo rychle a vína se i poměrně brzo čistila. Vína skupiny Ia byla aromatická.
- 1989 V důsledku poškození vinic zimním mrazem a poškození oidiem během vegetace byl nákup plánovaných hroznů menší asi o 35 %. Vlastní kampaň byla zahájena 27. září nákupem hroznů odrůdy Veltlínské zelené z JZD Pavlov. Množství nakoupených hroznů činilo 818.462 kg. Průměrná cukernatost byla: výběr

Vinařství v Pavlově

- 23°, Ia 19,87°, Ib 16,68°. Kvalita vyrobených vín z úrody 1989 velmi dobrá.
- Víno Burgundské bílé zaslané na světovou vinařskou výstavu získalo největší ocenění – velkou zlatou medaili pro Československo.
- 1992 Tento rok se poznamenal suchým a velmi teplým počasím, se kterým byli spokojeni jen pěstitelé vinic. Byla zaznamenána bohatá úroda hroznů.
- 1994 První polovina roku byla poznamenána suchem a značnými teplotními rozdíly. Mrazivé a větrné dny střídalo slunečné počasí s teplotami až 15 °C. V červnu, červenci a srpnu bylo naměřeno 30 °C ve stínu.
- Velmi dobrá úroda hroznů se sklídila za pěkného teplého počasí. Zemědělské družstvo sklídilo 1,118.792 kg hroznů.
- 1995 Pro nepřízeň počasí, velká sucha, byly zaznamenány nižší výnosy. Zemědělské družstvo sklídilo 676.299 kg hroznů.
- 1996 Rok byl chladný a bohatý na srážky jak sněhové, tak dešťové. 17. července, kdy začaly žně, bylo tak chladno, že kombajnéri měli teplé zimní svetry.
- Úroda hroznů byla bohatá, v průměru 120 q/ha.
- 1997 Některé vinohrady v letošním roce pomrzly, takže výnos hroznů se pohyboval okolo 60 q/ha.
- Vinařské závody obnovily po několikaleté přestávce opět provoz.
- 1998 Od začátku října s krátkými přestávkami stále přšelo, takže sklizeň hroznů proběhla s obtížemi. U ranných hroznů a u červených odrůd byla zaznamenána hniloba.
- Vinaři si stále více stěžují na špatný odbyt vína, což je způsobeno především dovozem laciných vín ze zahraničí. Dále si stěžují na dosud nevytvořené podmínky pro podnikání v zemědělské výrobě, takže převážná část našeho zemědělství prožívá úpadek. Proto poskytuje ministerstvo zemědělství v některých oblastech zemědělcům dotaci. Bylo zákonem stanoveno, že pokud bude provedena výsadba vinic v předem určených trasách, obdrží vinaři také finanční pomoc od ministerstva.
- 1999 Tento rok přál polím a vinohradům. Výnosy hroznů byly dobré 90 q/ha. Vinobraní bylo zahájeno 13. září a ukončeno 22. října.

Hospodářská činnost ZD Pálava Pavlov, která byla zahájena 28. 1. 1950, byla ukončena v roce 1998. Zemědělská společnost Pálava, s.r.o. Pavlov byla zapsána do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Brně dne 23. května 1996 a svoji hospodářskou činnost zahájila od 1. 9. 1998.

V roce 1990 byla plocha vinic 68,8288 ha.

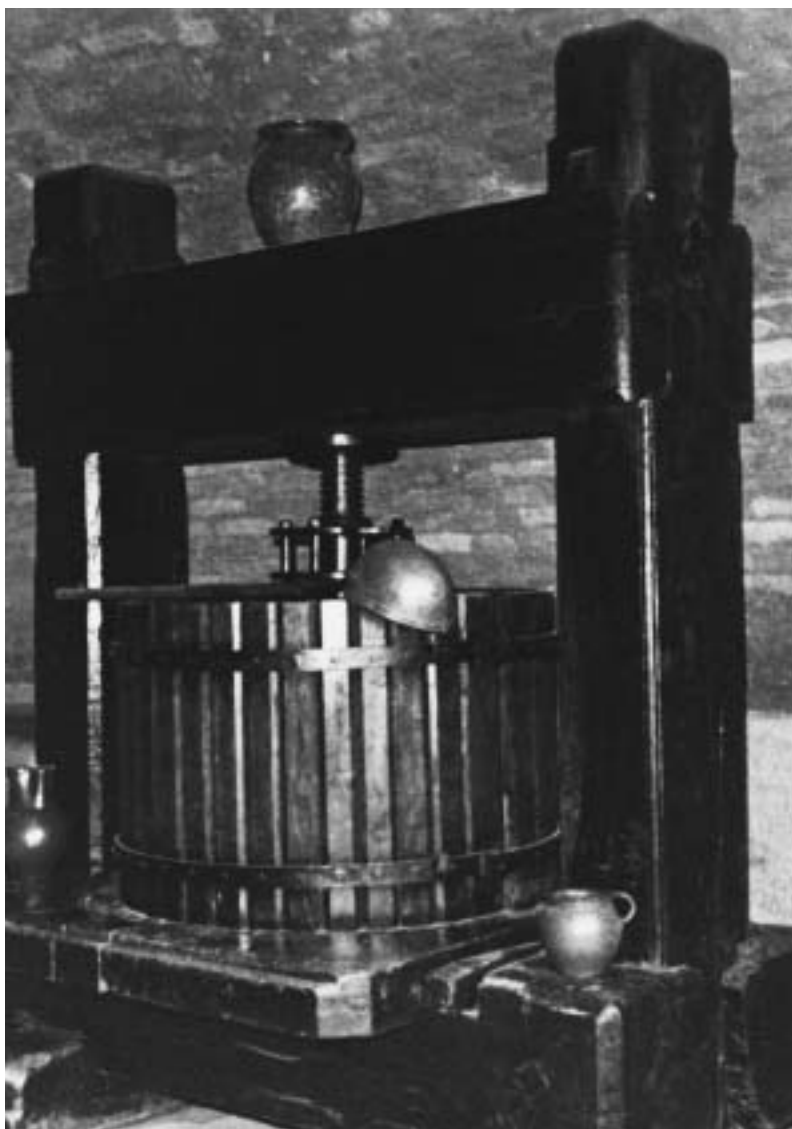
V období od r. 1990–2000 bylo vydáno v rámci transformace družstva oprávněným osobám celkem 2L,5444 ha vinic.

Zemědělská společnost Pálava, s.r.o. vysadila v období od r. 1990–2000 celkem 15,5912 ha nových vinic v tomto odrůdovém složení:

Chardonnay (Šardoné)	6,0871 ha
Sauvignon	5,3819 ha
Müller-Thurgau	1,9585 ha
Muškat moravský	2,1537 ha

Fyzické osoby za stejnou dobu vysadily necelé 2 ha. Celková výměra obhospodařované půdy v k. ú. Pavlov Zemědělskou společností Pálava, s.r.o. činí 398,7574 ha, z toho orná 349,3164 ha, vinice 47,2844 ha.

Nejstarší zachovaný vinný lis v Pavlově pochází z roku 1869 (vlastní V. Vajay).